

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 1

is Dedicated in honor of
**Lilian and Nathan
Haber**

*Dedicated by
Amy and Jimmy*

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילויי הוה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב ויקרבתון לותי פלכון
ואמרתון נשלה גברין קדמנא
ויאללון לנא ית ארעא
ויתיבון יתנא פתגמא ית
ארחא די נסק בה וית קרויא
די נעול להן: כג וישפר בעיני

שלישי כב ותקרבוני אלי פלכם ותאמרו נשלה
אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ
וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה
ואת הערים אשר נבא אליהן: כג וייטב

(22) And you approached me all of you and said, We will send men before us that they would search out the land for us, and bring us back word by what route we must go up, and to which cities we should come. (23) And the matter was

RASHI

רש"י

(22) **And you approached me all of you — [all of you]:** in a state of pandemonium. But further on (Deuteronomy 5: 20-21) it states, "You approached me, all the heads of your tribes and your elders, and you said, Behold [the Lord, our God] has shown us [His glory and His greatness]." That approach to me was proper — young people respecting their elders, sending these before them. Here, however, you approached me all of you, in a state of pandemonium, the young pushing aside their elders, the elders pushing aside their heads. **That they would ... bring us back word** — They will report which language they speak. **By what route we must go up** — There is no road without a crooked portion. **And to which cities we should come** — i.e., which cities to capture first (Sifrei). (23) **And the matter was good**

(כב) ותקרבוני אלי פלכם. בערבוביא ולהלן הוא אומר (ה, כ): "ותקרבוני אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם ותאמרו הן הראנו" וגו'. אותה קריבה היתה הוגנת ילדים מכבדים את הזקנים ושלחום לפניהם, וזקנים מכבדים את הראשים ללכת לפניהם, אבל כאן "ותקרבוני אלי פלכם" — בערבוביא; ילדים דוחפין את הזקנים וזקנים דוחפין את הראשים; וישבו אתנו דבר. באיזה לשון הם מדברים: את הדרך אשר נעלה בה. אין דרך שאין בה עקמימות: ואת הערים אשר נבא אליהן. תחלה לכבש: (כג) וייטב בעיני הדרך. בעיני ולא בעיני המקום. ואם בעיני משה היה טוב למה אמרה בתוכחות? משל לאדם שאומר לחברו: מכר לי חמורך זה. אומר לו: הן — נותנו אתה לי לנסיון? אומר לו: הן — בהרים וגבעות? אומר לו: הן. בין שראה שאין מעכבו בלום, אמר הלוקח בלבו: בטוח הוא זה שלא אמצא בו מום. מיד אומר לו: טל מעותיך ואיני מנסה מעתה. אף אני הודיתי

in my view — "In my view," said Moshe, "but not in the view of the Omnipresent." But if it was good in the view of Moshe, why does he mention it in his rebukes? This may be compared to the case of a man who says to his friend, "Sell me this donkey of yours." He replies to him, "Yes." "Will you give it to me to test it?" He replies: "Yes." "May I test it on mountains and hills?" Again he replies, "Yes." When he sees that his friend does not withhold anything from him, the purchaser thinks to himself: "This man is certain that I shall not find any defect in the donkey," and he immediately says to him, "Take your money, I need not test it now." So too, I consented to your words, thinking that you would perhaps reconsider (the sending of the

פִּתְגָמָא וּדְבָרִית מִנְכוֹן תִּרְיֹן
 עֶשֶׂר גְּבֵרִין גְּבָרָא חַד לְשִׁבְטָא:
 כִּד וְאִתְפְּנִי וּסְלִיקוּ לְטוֹרָא
 וְאִתּוּ עַד נַחֲלָא דְאֶשְׁכּוֹלָא
 וְאִלְלוּ יְתָהּ: כִּה וְנִסִּיבוּ
 בִידֵיהוֹן מֵאֲבָא דְאַרְעָא
 וְאִחִיתוּ לְנָא וְאִתִּיבוּ יְתָנָא
 פִּתְגָמָא וְאִמְרוּ טָבָא אַרְעָא דִּי
 אֶלְהָנָא יֵהֵב לְנָא: כו וְלֹא
 אֲבִיתוֹן לְמַסַּק וְסִרְבִּיתוֹן עַל
 מִימְרָא דִּי אֶלְהֹכוֹן:

בְּעֵינַי הַדְּבַר וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים
 אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט: כד וַיִּפְּנוּ וַיַּעֲלוּ הַהֵרָה
 וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּרְגְּלוּ אֹתָהּ:
 כה וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וַיֹּרְדוּ אֵלֵינוּ
 וַיֵּשְׁבוּ אֹתָנוּ דְבַר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר־יְדוּהָ אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ: כו וְלֹא אֲבִיתֶם
 לַעֲלֹת וּתְמַרּוּ אֶת־פִּי יְדוּהָ אֱלֹהֵיכֶם:

good in my view, and I took twelve men from you, one man for each tribe. (24) And they turned and went up to the mountain, and they came to the brook of Eshkol, and spied it out. (25) And they took the fruit of the land in their hands and brought it down to us, and brought us back word, and they said, It is a good land which the Lord our God gives us. (26) But you did not want to go up, and you rebelled against the commandment of the Lord your God.

RASHI

רש"י

spies) when you saw that I do not withhold it from you, but you did not reconsider (Sifrei). And I took ... from you — from the select that were among you, of the finest that were among you (Sifrei). [And I took] twelve men ... one man for each tribe — This tells us that the tribe of Levi was not with them in this (Sifrei). (24) [And they came] to the brook of Eshkol — This tells us that it was so named on account of a future event [that they took from there a cluster (אשכול) of grapes] (Sifrei). And [they] spied it out — This teaches us that they traversed through it along four lines, along the length and the breadth (Sifrei). (25) And brought it down to us — This tells us that the land of Israel is higher than all other lands (Sifrei). And they said, It is a good land — Who were the ones who spoke about its goodness? Yehoshua and Kalev (Sifrei). (26) ותמרו — This is an expression denoting confrontation; you confronted His words.

לְדַבְרֵיכֶם שְׁמָא תַחֲזֹרוּ בְכֶם כְּשִׁתְּרָאוּ שְׂאִינִי מֵעַכְבָּ, וְאַתֶּם לֹא חֲזַרְתֶּם בְּכֶם: וְאָקַח מִכֶּם. מִן הַבְּרוּרִים שְׁבָכֶם, מִן הַמְּסֻלְתִּים שְׁבָכֶם: שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט. מְגִיד שֶׁלֹּא הָיָה שְׁבֹט לְוֵי עֲמֹהֶם: (כד) עַד נַחֲלָא אֶשְׁכּוֹל. מְגִיד שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם טוֹפוֹ: וַיִּרְגְּלוּ אֹתָהּ. מִלְמַד שֶׁהִלְכוּ בָּהּ אַרְבַּעַה אֹמְנִין שְׁתֵּי וְעָרְב: (כה) וַיֹּרְדוּ אֵלֵינוּ. מְגִיד שֶׁאַרְץ יִשְׂרָאֵל גְּבוּהָ הָיָה מִכָּל הָאַרְצוֹת: וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ. מִי הֵם שְׂאִמְרוּ טוֹבָתָהּ? יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב: (כו) וּתְמַרּוּ. לְשׁוֹן הַתְּרִסָּה, הַתְּרִסְתֶּם כְּנִגַּד מֵאִמְרוֹ:

PROPHETS Isaiah 1

נביאים ישעיהו פרק א

כב כֶּסֶף הָיָה לְפָסוּלָא וְחֲמִירָה
 מְעֻרָב בְּמַיָּא: כג רְבֵרְבִיךָ מִרְדִּין
 וְשׁוֹתֵפִין לְגַנְבִין כְּלֵהוֹן רְחִימִין
 לְקַבְּלָא שׁוֹחֲדָא אֲמִרִין גְּבַר
 לְחֲבָרָה עֵבֵיד לִי טַב בְּדִינִי
 וְאִשְׁלָם לָךְ בְּדִינָךְ דִּין יִתְמָא לֹא
 דִּינִין וְקַבִּילִית אֲרַמְלָתָא לֹא
 עֲלִית לְקַדְמֵיהוֹן: כד בְּכֹן אֲמַר
 רַבּוֹן עֲלֵמָא יִי צְבָאוֹת תְּקִיפָא
 דִּישְׂרָאֵל קִרְתָּא יְרוּשָׁלַם אֲנָא
 עֲתִיד לְנַחְמוֹתָהּ בְּרַם וְיִ
 לְרִשְׁעֵיָא כַּד אֲתַגְּלִי לְמַעַבְד פּוֹרְעָנוֹת דִּין מִסְגְּאֵי עַמִּי וְאֲתִיב נְקָמָא לְבַעֲלֵי דְבָבִי: כה וְאֲתִיב מַחַת גְּבוּרָתִי
 עֲלֶיךָ וְאֲבַרְרָ כִּמָּא דְמַנְקֵן בְּבוּרִיתָא כָּל רִשְׁעָא וְאֲעִדִי כָּל חֹבְבֵיךָ: כו וְאֲמַנִּי בֵּית דִּינִי קוֹשְׁטָא תְּקַנֵּין
 דְּבַקְנֵי מִיתָא וּמְלִכֵי מַלְכָּךְ כַּד מִן אוֹלָא וּבִתֵּר בֶּן יִתְקַרִי לָךְ קִרְתָּא דְקוֹשְׁטָא קִרְתָּא מְהִימְנָתָא:

כב כֶּסֶף הָיָה לְסִיגִים סְבֹאף מֵהוּל בְּמִים: כג שׁוֹרִים וְחֲבֵרֵי גַנְבִים כְּלוּ אֶהֱב שׁוֹחֵד וְרִדְף שְׁלֹמִים
 יְתוֹם לֹא יִשְׁפֹטוּ וְרִיב אֲלֵמְנָה לֹא יָבוֹא אֲלֵיהֶם:
 כד לָכֵן נָאִם הָאֲדוֹן יְדוּה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוּי
 אֲנַחֵם מִצָּרֵי וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבָי: כה וְאִשְׁיְבָה יָדַי עֲלֶיךָ
 וְאֲצַרְךָ כַּבֵּר סִיגֶיךָ וְאִסִּירָה כָּל־בְּדִילֶיךָ: כו וְאִשְׁיְבָה
 שְׁפֹטֶיךָ כַּבְּרָא שְׁנָה וְיַעֲצִיךָ כַּבְּתַחֲלָה אַחֲרֵי־כֵן יִקְרָא
 לָךְ עִיר הַצְּדָק קְרִיָה נְאֻמְנָה:

(22) Your silver has become dross; your wine is diluted with water. (23) Your princes are rebellious and companions of thieves; everyone loves bribes and runs after payments; the orphan they do not judge, and the quarrel of the widow does not come to them. (24) “Therefore,” says the Master, the Lord of Hosts, the Mighty One of Israel, “O, I will console Myself from My adversaries, and I will avenge Myself of My foes. (25) And I will return My hand upon you and purge away your dross as with lye, and remove all your tin. (26) And I will restore your judges as at first and your counselors as in the beginning; afterwards you shall be called the city of righteousness, the faithful city.”

RASHI

רש"י

(22) **Your silver has become dross** — *For they would make copper coins and plate them with silver, in order to cheat with them.* **Your wine is diluted with water** — *Their drinks were mixed with water.* (23) **Rebellious** — *Deviating from the straight path.* **And runs after payments** — [Targum Yonatan paraphrases:] *One man says to another, “Do me a favor in my case, and I will repay you in your case.”* **The orphan they do not judge** — *and obviously, the quarrel of the widow does not come to them altogether.* (24) **The Mighty One** — *the strength of Israel.* (25) **And I will return My hand upon you** — *One blow after another, until the transgressors have been completely destroyed.* **As with lye** — [This is an expression meaning] *soap.* **Your tin** — [The tin] *mixed with silver.* (26) **As in the beginning** — *I will appoint for you pious judges.*

(כב) כֶּסֶף הָיָה לְסִיגִים שְׁהִיו עוֹשִׂים מְעוֹת נְהוֹשֵׁת וּמְצַפִּין אוֹתוֹן בְּכֶסֶף לְהוֹנוֹת בָּהֶם: סְבֹאף מֵהוּל בְּמִים מְשֻׁקִים שְׁלֵהֶם מְעַרְבִין בְּמִים. (כג) שׁוֹרִים סְרִים מִן הַדְרָף הַיִּשְׂרָה. וְרִדְף שְׁלֹמִים תְּשׁוּלֹמִין עֵבֵיד לִי טַב בְּדִינִי וְאִשְׁלָם לָךְ בְּדִינָךְ: יְתוֹם לֹא יִשְׁפֹטוּ וּמִמִּילָא רִיב אֲלֵמְנָה לֹא יָבוֹא אֲלֵיהֶם כָּל־: (כד) אֲבִיר תְּקַפּוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. (כה) וְאִשְׁיְבָה יָדַי עֲלֶיךָ מִנְה אַחַר מִנְה עַד כְּלוֹת הַפּוֹשְׁעִים. כַּבֵּר בּוּרִית: (כו) כַּבְּרָא שְׁנָה אֲעִמִּיד לְכֶם שׁוֹפְטִים כְּשֵׁרִים:

WRITINGS Psalms 107-108

כתובים תהלים פרק קז-קח

מֵא וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מֵעוֹנֵי וַיִּשֶׁם כְּצֹאן מִשְׁפָּחוֹת:
 מֵב יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂמְחוּ וְכָל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ:
 מֵג מִי־חֶכֶם וַיִּשְׁמַר־אֱלֹהִים וַיִּתְּבוֹנְנוּ חֲסֵדֵי יְדוּהָ:
 קֹח א שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד: ב נִכּוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אֲשִׁירָה
 וְאֶזְמְרָה אֶף־כְּבוֹדִי:
 מֵא וְכֹד תָּבוּ לְאוֹרֵיתָא שְׁגִיב
 חֲשׂוֹכָא מִמְּסַכְּיִנוּתָא וְשׁוֹי הֵיךְ
 עֲאֲנִי גְּנִיסִיָּא: מֵב חֲמוּן
 תְּרִיצִיָּא וַיִּחְדוֹן וְכָל מְרִי
 שְׁקָרָא שׁוֹרֵת פּוּמָה
 וְאֶתְחַסְּמֵת: מֵג מִן הַכִּיָּמָא
 וַיִּנְטֵר אֲלֵיִן וַיִּתְּבוֹנְנוּ חֲסֵדֵיָּא

דָּיִי: א שִׁירָא וְשִׁבְחָא עַל יְדֵא דְדָוִד: ב תִּקֵּין לִבִּי אֱלֹהִים אֲשִׁיב וְאֶזְמֵר לְחֹד אִיקְרִי:

(41) He sets the needy on high from affliction, and establishes families like a flock. (42) The upright see it, and are glad; and all iniquity close her mouth. (43) The one who is wise, let him observe these things, and let him consider the kindness of the Lord. **108. (1)** A song, a psalm of David. **(2)** My heart is steadfast, O God; I will sing, I will sing praises even with my glory.

RASHI

רש"י

107. (41) And establishes — *the needy. Families* — *i.e., [He makes] his seed like many flocks.* **(42) And all iniquity** — *Those who do iniquity. Close her mouth* — *Her mouth is shut.* **108. (2) My heart is steadfast** — *Is steadfast with you. Even with my glory* — *This is what I sing to You.*

(מא) וַיִּשֶׁם הָאֲבִיוֹן. מִשְׁפָּחוֹת יִרְעוּ כְּצֹאן רַבִּים:
 (מב) וְכָל־עוֹלָה עוֹשֵׂי עוֹלָה. קִפְצָה פִּיהָ חֲסִמָּה
 פִּיהָ. (ג) נִכּוֹן לִבִּי נֶאֱמָן עִמָּךְ. אֶף כְּבוֹדִי כְּבוֹדִי הוּא
 מֵה שְׁאֵנִי מִשׁוֹרֵר לָךְ:

Mishnah Bekhorot, chapter 5

משנה בכורות ה

(1) All disqualified sanctified animals may be sold in the meat market, slaughtered in the meat market, and weighed by the *litra* [e.g., sold by the pound, and the proceeds go to the Temple] except for the firstborn and the tithes, whose owners benefit from them [in the case of a firstborn or tithes, the owner is the priest or Levite, who sells its flesh to anyone. Since,

א כָּל פְּסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁים (הַנְּאֲתָן לְהַקְדֵּשׁ), נִמְכָּרִין
 בְּאַטְלִיז וְנִשְׁחָטִין בְּאַטְלִיז וְנִשְׁקָלִין בְּלִטְרָא, חוּץ
 מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר, שֶׁהֵנִיתָן לְבַעֲלִים. פְּסוּלֵי

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל פסולי המוקדשין. קדשים שנפל בהן מום, אם מוכרין אותן ביוקר, טובת הנאה להקדש הוא. הלכך נמכרים באטליז, דהיינו שוק שמוכרים בו שאר בשר חולין ושם נמכרין ביוקר: ונשקלין בליטרא. להמכר כדרך שהקצבים מוכרים בשר חולין. דמתוך שיכולים למכור ביוקר, מוסיפים בדמים כשפודים אותם מן ההקדש: חוץ מן הבכור ומן המעשר. שאם נמכרים ביוקר הנאתן לבעלים. בכור הנאתו לכהן, דבשר בכור נאכל לכל אדם והכהן מוכרו ונטל דמיו, ולכהן קרי בעלים של בכור ומשום הנאת הדיוט לא מולזלינן בקדשים לנהוג בהן מנהג חולין למכרן באטליז, אלא בביתו, ואע"פ שלא יקפצו עליהם בני אדם כל כך. ואין נשקלים בליטרא אלא באומד, ואם יפסיד לית לן בה:

therefore, the profit belongs to private people, it was not permitted to sell the meat and treat it disrespectfully like non-sacred animals by selling it in the market, etc., in order to gain more profit]; [but] disqualified sanctified animals, the Temple benefits from them [and therefore may be sold in the manner mentioned above]. And a portion [of ordinary meat, of known weight] is weighed against a portion of the firstborn. (2) The School of Shammai say, An Israelite may not be invited to partake together with the priest, of a [disqualified] firstborn. The School of Hillel permit, even for a non-Jew. Regarding a firstborn stricken with [excess] blood, its blood may not be let, even if it dies [as a result of not letting its blood]; the opinion of Rabbi Yehudah. But the Sages say, It may be let, provided that no defect be made in it. If a defect was made in it, then he may not slaughter it on account of this [defect]. Rabbi Shimon says, He may let [the blood], even though he makes a defect in it. (3) If someone makes a slit in the ear of a firstborn, this one may never be slaughtered; the opinion of Rabbi Eliezer. But the Sages say, When another [disqualifying] defect appears in it, he may slaughter it on account of it [the other defect]. It once happened that an old male sheep, with thinning hair, was seen by a questor [a Roman official], who said, "What is the meaning of this one [that it is so old]?" They told him, "It is a firstborn, and may be slaughtered

המקדשין הניתן להקדש. ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור: ב בית שמאי אומרים, לא ימנה ישראל עם הכהן על הבכור. בית הלל מתירין, ואפלו נכרי. בכור שאחזו דם, אפלו הוא מת, אין מקיזין לו דם, דברי רבי יהודה. ותקמים אומרים, יקיו, ובלבד שלא יעשה בו מום. ואם עשה בו מום, הרי זה לא ישחט עליו. רבי שמעון אומר יקיו, אף על פי שהוא עושה בו מום: ג הצורם באון הבכור, הרי זה לא ישחט עולמית, דברי רבי אליעזר. ותקמים אומרים, כשיולד לו מום אחר, ישחט עליו. מעשה בזכר של רחלים זקן ושערו מדלדל, ראוהו קסדור אחד, אמר, מה טיבו של זה. אמרו לו, בכור הוא

רבנו עובדיה מברטנורא

ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. שאם יש לו חתיכת בשר חולין שנשקלה בליטרא, יכול לשקול בשר בכור כנגדה. אבל מעשר אין שוקלים מנה כנגד מנה, דמיחזי באילו מוכרו, ובהמת מעשר אסור למכרה כלל משום דלא כתיב בה לא יפדה כדרך שכתוב בבכור, אלא לא יגאל ושנינו בספרי בכור שנאמר בו לא יפדה הוא נמכר, מעשר שנאמר בו לא יגאל אינו נמכר לא חי ולא שחוט ולא תמים ולא בעל מום: ב לא ימנה ישראל עם הכהן. לאכול עמו בחבורה מבשר בכור בעל מום, שאין נמנין על הבכור אלא חבורה שכולה כהנים, דכתיב (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין מה חזה. ושוק כהנים אין, ישראל לא, אף בכור בין תמים בין בעל מום כהנים אין, ישראל לא: ובית הלל מתירין ואפילו נכרי. דכתיב (דברים יב) כצבי וכאיל, מה צבי ואיל אפילו נכרי, אף בכור נמי. וקרא דכתיב (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין, בבכור תמים דוקא משתעי **שאחזו דם**. חולי שהוא מסתכן בו מריבוי הדם: **אין מקיזין לו דם**. ואפילו במקום שאינו עושה בו מום. דמתוך שאדם בהול על ממונו, אי שרית ליה במקום שאין עושה בו מום, אתי למעבד במקום שעושה בו מום: **ובלבד שלא יעשה בו מום**. שלא יסדוק ראש אוזנו או ניב שפתיו במקום שלא יוכל לחזור ולהתרפאות. דסברי רבנן, כל שכן דאי לא שרית ליה במקום שאין בו מום אתי למעבד אפילו במקום שיש בו מום, אם הוא צריך להקזי מאותו אבר, ולא יניחנו שימות. ואע"פ שהוא הטיל המום בידיו, ישחט עליו. והלכה כר' שמעון: ג **הצורם**. הפוגם. ובכהן איירי שפוגם אוזן הבכור כדי שיהיה חולין בידו: **הרי זה לא ישחט עולמית**. ואפילו נפל בו מום אחר. משום קנס, לפי שעבר והטיל מום בקדשים. שהמטיל מום בקדשים סופג את הארבעים, ואפילו עשה מום בבעל מום דכתיב (ויקרא כב) כל מום לא יהיה בו, קרי ביה לא יהיה בו, שלא יטיל בו מום, ומדהוה ליה למכתב מום, וכתב כל מום, לרבות אפילו בעל מום שלא יטיל בו מום: **כשיולד לו מום אחר ישחט עליו**. ואפילו באותו מום עצמו אם מת המטיל את המום, בנו שחט אחריו על אותו המום.

only if it has a defect.” He took a knife and slit its ear. This incident came before the Sages, and they permitted it [for it cannot be said that the heathen did it at the request of the owners]. When he saw that they permitted it, he went and slit [the ear] of other firstborn [in order to please the owners], and they prohibited it [because this is considered as if he did do it at the bequest of the owners]. One time children were playing in the field, and they tied together the tails of lambs; the tail of one of them came off, and it was a firstborn! This incident came before the Sages, and they permitted it. When they saw that they permitted it, they went and tied together the tails of other firstborn, and they then prohibited it. This is the general rule: Whatever is with the knowledge [of the owner] is prohibited; not with his knowledge, is permitted. (4) If a firstborn was chasing a person, and he [the person] kicked it and caused a defect in it, then it may be slaughtered on account of this. Regarding all defects that may come by the hand of man: Israelite [i.e., non-priests] shepherds are trustworthy [to declare that the defect came of itself], but priestly shepherds are not trustworthy [for they are suspected of causing the defect]. Rabban Shimon ben Gamliel says, He

ואינו נשחט אלא אם כן היה בו מום. נטל פגיון וצרם באזנו, ובא מעשה לפני חכמים והתירוהו. ראה שהתירו, והלך וצרם באזני בכורות אחרים, ואסרו פעם אחת היו תינוקות משחקין בשדה וקשרו זנבות טלאים זה לזה, ונפסקה זנבו של אחד מהם והרי הוא בכור, ובא מעשה לפני חכמים והתירוהו. ראו שהתירו, והלכו וקשרו זנבות בכורות אחרים, ואסרו. זה הכלל, כל שהוא לדעתו, אסור. ושלא לדעתו, מותר: ד היה בכור רודפו, ובעצו ונעשה בו מום, הרי זה ישחט עליו. כל המומין הראויין לבוא בידי אדם, רועים ישראל נאמנים, ורועים כהנים אינן נאמנים. רבן שמעון

רבנו עובדיה מברטנורא

לדרידיה קנסו רבנן, לבריה לא קנסו רבנן. וכן הלכה: **ושערו מודולל**. לפי שלא נגזו מעולם: **קסדור**. ממונה מהמלך: **מה טיבו של זה**. שהניחוהו להזקין כל כך: **פגיון**. סכין שיש לו שתי פיות קרוי פגיון: **והתירוהו**. אע"פ שהנכרי נתכוין להטיל בו מום, כיון דשלא מדעת ישראל עשה, שלא נתכוין לעשות נחת רוח לישראל **ראה שהתירו והלך וצרם באזני בכורות אחרים**. כדי לעשות נחת רוח לישראל, נעשה כאילו אמר לו ישראל שיעשהו ואסור: **היו תינוקות משחקים**. וצריכא לאשמועינן קסדור נכרי ותינוקות. דאי אשמועינן קסדור, הוה אמינא בנכרי הוא דשרי דליכא למגזר דילמא אתי למסרך וללמוד להטיל מום בקדשים דסרכיה דנכרי לא אכפת לן שהרי נהוג הוא באיסורין אבל קטן דאי שריית ליה אתי למסרך אימא לא. ואי אשמועינן תינוקות, הוה אמינא תינוק הוא דשרי רבנן, דמאן דחזי לא אתי למימר נמי אי הוה שדי ביה גדול מומא הוה משתרי, דקטן בגדול לא מיחלף, אבל נכרי גדול דאתי לאחלופי בגדול ישראל אימא לא, צריכא: **כל שהוא לדעתו אסור**. לאתויי גרמא כגון שיוליך הבהמה במקום שיש בו ברזל כדי שתכשל בו ויפול בה מום: **ושלא לדעתו מותר**. לאתויי אם היה ישראל מסיח לפי תומו ואומר בפני הנכרי בכור זה אם נפל בו מום היינו אוכלים אותו ושמע הנכרי והטיל בו מום, מותר: **ד היה בכור רודפו כו' הרי זה ישחט עליו**. ולא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה. אבל שלא בשעת רדיפה לא **הראויין לבוא בידי אדם**. שיש לומר אדם הטילם בו, כגון נסמית עינו, נקטעה ידו, נסדקה אונו **רועים ישראל נאמנים**. ישראל הרועה בהמתו של כהן נאמן לומר על המומין שנפלו בבהמתו של כהן שמאליהם אירעו ויאכלנו בעליו הכהן במומו. ולא חשדינן ליה שמא על ידי אדם בא זה המום בכוונה, ורועה זה משקר ובא להתירו כדי שישחטנו רבו כהן ויאכילנו ממנו, שהישראל מותר לאכול מן הבכור בעל מום כשהכהן נותן לו ממנו, בהכי לא חשדינן ליה, דללגימה מועטת כזו לא חיישינן שישקר הרועה ויעבור עבירה בעבור הנאת לגימה בלבד: **רועים כהנים**. רועים שהם כהנים אין נאמנים כשרועים בהמתן של ישראל, דנחשד האי כהן רועה שהוא עצמו הטיל בו מום, דמימר אמר האי רועה, לא שביק רבי לדידי ויהביה לכהן אחרינא. והוא הדין דכהן רועה אינו נאמן להעיד על הבכור של כהן אחר, דחיישינן לגומלים, דסבר אעידנו עכשיו, ויהא גומל לי כשיתן לי ישראל בכור תם ואטיל בו מום ויבוא כהן זה ויעידיני שמאליו נפל בו מום: **רבן שמעון בן גמליאל אומר נאמן**

[even a priest] is trustworthy regarding those [i.e., the firstborn] of his fellow [priest], but he is not trustworthy regarding his own [firstborn]. Rabbi Meir says, The one who is suspect regarding something neither judges the matter nor gives testimony. (5) The priest is trustworthy to say: "I showed this firstborn [to an expert], and it possesses a [permanent] defect" [provided that there are witnesses to testify that the defect was not caused intentionally]. All are trustworthy regarding defects of tithes [that they were not caused deliberately]. A firstborn whose eye becomes blind, or whose hand [i.e., foreleg] is cut off, or whose foot [hind leg] is broken, may be slaughtered by the decision of three synagogue goers [i.e., non-experts]. Rabbi Yose says, Even if they number twenty-three [i.e., a Sanhedrin], it may be slaughtered only upon the decision of an expert. (6) If a person slaughtered a firstborn and sold [of] it[s flesh], and it was learned that it had not been shown [to an expert] — what has been eaten was eaten, and he returns to them the money [as a fine]; and what was not eaten, the flesh shall be buried, and he returns to them [the purchasers] the money. Similarly, if a person slaughtered a cow and sold it, and it was learned that it was a *treifah* — what has been eaten was eaten, and he returns to them

בן גמליאל אומר, נאמן הוא על של חברו ואינו נאמן על של עצמו. רבי מאיר אומר, החשוד על דבר, לא דנו ולא מעידו: ה נאמן הכהן לומר הראיתי בכור זה ובעל מום הוא. הכל נאמנים על מומי המעשר. בכור שננסמית עינו, שנקטעה ידו, שנשברה רגלו, הרי זה ישחט על פי שלשה בני הכנסת, רבי יוסי אומר, אפלו יש שם עשרים ושלשה, לא ישחט אלא על פי ממחה: ו השוחט את הכבד ומכרו ונודע שלא הראהו, מה שאכלו אכלו והוא יחזיר להם את הדמים. ומה שלא אכלו, הבשר יקבר והוא יחזיר להם את הדמים. וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה, מה שאכלו אכלו

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא על של חברו ואינו נאמן על של עצמו. רבן שמעון בן גמליאל פליג אתנא קמא וסבר דלא נחשדו כהנים אלא על בכור עצמו שכבר נתנו לו ישראל. אבל על של חברו בין רבו בין אחר לא נחשדו עליו: ר' מאיר אומר כל החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו. ואיכא בין ר' מאיר לתנא קמא, דלר' מאיר בכור כהן שנפל בו מום צריך שנים מן השוק להעיד עליו, ועד אחד אפילו שאינו כהן אין מועיל בו ולתנא קמא דוקא כהן אינו נאמן להעיד על בכורו של כהן, דחיישינן לגומלים, אבל שאינו כהן אפילו אחד מעיד נאמן להתירו. ורבן שמעון בן גמליאל אומר, אפילו בניו ובני ביתו של כהן נאמנים. דדוקא איהו גופיה על של עצמו אינו נאמן. ואשתו נמי אינה נאמנת מפני שהיא כגופו. והלכה כרבן שמעון בן גמליאל ה הראיתי בכור זה. לחכם, ואמר לי שמום קבוע הוא, ושוחטו. ובלבד שיהיו לו עדים שלא הטילו בו, שהכהנים חשודים להטיל מום בבכור כדי למכרו ולהאכילו כחולין. אבל אין חשודין לאכול קדשים תמימים בחוץ ולומר על מום עובר שהוא קבוע. וכהן שהוא מומחה, נאמן לדון על מום הבכור שהוא קבוע ולהתירו. וכן נאמן הכהן לומר בכור זה נתן לי ישראל במומו, שהוא עשוי להגלות אם נתנו לו ישראל במומו אם לא, ומלתא דעבידא לאגלויי לא משקרי בה אינשי: הכל נאמנים על מומי המעשר. הכהנים חייבים להפריש מעשר בהמה כישראל. והכל נאמנים לומר על מום שנעשה בהמה מעשר דשלא בכוונה היה, ואפילו הבעלים. מגו דאי בעי שדי ביה מומא בכוליה עדריה קודם שיעשר ונמצא המעשר בעל מום: שננסמית עינו שנקטעה ידו. דהיינו מום מובהק: בני הכנסת. כלומר שאינן חכמים. והני מילי במקום שאין יחיד מומחה. אבל במקום שיש יחיד מומחה אינו נשחט אלא על פי מומחה ואפילו במום מובהק. דומיא דהפרת נדרים שבמקום שיש יחיד מומחה אין שלשה הדיוטות מועילים: אפילו היו שם עשרים ושלשה. אפילו היתה סנהדרין במקום ואין שם אחד שנטל רשות להתיר מומי הבכור, אינו נשחט על פיהם ואפילו במום מובהק, עד שיהיה שם מומחה. ואין הלכה כר' יוסי: ו השוחט את הבכור. ומכר מבשרו ונודע לנו שלא הראהו לחכם: מה שאכלו. הלוקחים אכלו: ויחזיר להם את הדמים. משום קנס,

[the purchasers] the money; and what was not eaten, they return the meat to him, and he returns the money to them. If they [the purchasers, in their turn] had sold it to non-Jews, or if they had thrown it to the dogs,

they pay him the [lesser] worth of the *treifah* animal.

וַיִּחְזֹר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. וְמָה שְּׁלָא אָכְלוּ, הֵן יִחְזִירוּ לוֹ אֶת הַבֶּשֶׂר וְהוּא יִחְזִיר לָהֶם אֶת הַדָּמִים. מִכְרוּהוּ לְנִכְרִים אוֹ הִטְלִיחוּהוּ לְכַלְבִּים, יִשְׁלְמוּ לוֹ דָּמֵי הַטְּרֵפָה:

רבנו עובדיה מברטנורא

שהאכילום בשר איסור: מכרוהו הלוקחים לנכרי. הואיל ולא גרם להם איסורא, ישלמו לו דמי טריפה כמו שהיא נמכרת בזול והוא יחזיר להם את המותר. וגבי בכור לא תני מכרוהו לנכרי, דבכור תמים אסור בהנאה

Gemara Bekhorot 35a

גמרא בכורות דף ל"ה.

[On the section of the Mishnah,] “Children were once [playing:]” It is necessary [to state both these cases, that of the questor and that of the children in the Mishnah; see Bekhorot 5:3]. For if it had informed us only of the case of the heathen [i.e., the questor, that it is permitted], I might have thought that the reason was because we do not fear [if we permit] that he will acquire the habit [of making defects], but in the case of a minor, where he might acquire the habit [of making defects], [we do fear this, and so] I might have said that it was forbidden [in the case of the minor only]. And if it had taught us only the case of a minor [that it is permitted], I might have thought that the reason was because one would not mistake [the case of a minor] for an adult, but in the case of the questor, where one might mistake this for the case of any adult [i.e., an observer might think that the questor was a Jew, and therefore think that the firstborn animal was permitted in all such cases, therefore], I might have said that it was forbidden [in the case of the questor only]. It is necessary [therefore, for the Mishnah to state that in both cases the animal is permitted]. Rav Chisda stated in the name of Rav Katina: This [the response to the questor's question — see Bekhorot 5:3, above] was taught only when they replied to him [with the words]: “[It cannot be slaughtered] until it has a defect,” but if they reply to him with the words: “It cannot ... until it was made defective,” it is as if they had told him: Go, make a defect [in which case, the animal would have been prohibited]. Rava said, Now does the permission not come automatically [i.e., there was no intent to instruct the heathen to make the defect]? What difference then does it make whether they replied to him with the words, “Until it has a defect,” or, “Until it was made defective?” Even if they replied to him with the words, “Until it was made defective,” the permission comes automatically [i.e., there was no intent to instruct] and thus there is no difference. This is the general rule: Wherever the

פעם אחת היה וכו'. וצריכה דאי אשמעינן נכרי דלא אתי למיסרף, אבל קטן דאתי למיסרף אימא לא ואי אשמעינן קטן משום דלא אתי לאיחלופי בגדול, אבל נכרי דאתי לאיחלופי בגדול אימא לא צריכא. אמר רב חסדא, אמר רב קטינא: לא שנו אלא דאמר לו אלא אם כן היה בו מום. אבל אם אמר לו אם נעשה בו מום כמאן דאמר לה זיל עביד בה מומא דמי. אמר רבא: מקדי ממילא הוא מה לי היה מה לי נעשה אלא נעשה נמי ממילא הוא ולא שנא. זה

defect is caused with the knowledge and consent [of the owner], it is forbidden. What does this include? It includes the case in which the defect was caused indirectly [i.e., where he placed dough or pressed dates on its ear and a dog came and took it, biting the firstborn in the process]. [On the section of the Mishnah,] “But if it is not with his knowledge” — this includes the case where they casually mentioned [to the questor, on their own accord] the fact [that a firstborn cannot be slaughtered until it has a defect]. [Mishnah:] If a firstborn was running after him and he kicked it and thereby caused a defect in it, he may slaughter it on account of this. [Gemara:] Rav Papa said, This was taught only when he

kicked it while it was running, but if he kicked it after it had stopped running, it is not so [i.e., he may not slaughter it]. But is this not obvious? I might have assumed that the reason why he kicked it [after it stopped running] was because he recalled his distress [when the animal was running after him, but he did not intend to cause a defect]. He therefore, teaches us [that he may not slaughter it on account of this defect]. Some say: Rav Papa said, Do not say that this applies only while it was running, but not after it had stopped running; for even after it had stopped running [the same law applies], since, he recalled his distress [but did not intend to cause a defect]. Rav Yehudah said, It is permitted to cause a blemish to a firstborn before it is born [i.e., before most of the head emerges, at which time it acquires the sanctity of a firstborn]. Rava said, [e.g.,] a kid [may be injured] in its ears [since they are long, they emerge before the whole head], and a lamb [may be injured] in its lips [because they appear before the head, but not its ears, which are small]. Some say, A lamb [may be injured] even in its ears; for we say that the animal came forth [from the womb] with its temples first. Rav Papa said: If when the animal eats, [the defect, a cut in the inner portion of the lips] is not visible, but when it bleats the defect is visible, it is considered a defect. What does he wish to teach us? We have already learned this [in a Mishnah]: “If the incisors were broken off or leveled [with the gum] or if the molars were torn out [completely], it is considered a defect.” Now, what is the reason in the latter case? Is it not because when the animal bleats [the defect is visible]? Rava said, Rav Papa also merely explains the Mishnah [as follows]: Why is it that, if they were torn out, they are considered a defect?

Because when the animal bleats, the defect is visible.

זוהר חדש. ד"א דף צ"ב ע"ב

פְּתָחוּ אֹנָהוּ וְאָמְרוּ אִיכָּה וְיִשְׁבֶּה בְּדַר הָעִיר. כְּתִיב כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה וְגו'. כִּי יוֹם חַד יוֹמָא אֵית לְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא רְחִימָא דְנַפְשָׁה כְּלִילָא מִכָּל שְׂאֵר יוֹמִין שִׁית יוֹמִין כְּלִילָן בְּהָ וְהוּא כְּלִילָא דְכֻלְהוּ וְעַל דְּאֶסְגִּיאוּ חוּבִין אֶסְתַּלַּק לְעֵלָא לְבִי עֲלָמָא דְחִיזִין כְּדִין מִתַּחַת שְׁפוּלֵי מִשְׁכְּנָא קָם יוֹמָא

הַכֶּלֶל: כָּל שֶׁהוּא לְדַעַת אֶסוּר. לְאֲתוּיֵי מָאִי לְאֲתוּיֵי גְרָמָא שְׁלֵא לְדַעַת לְאֲתוּיֵי מְסִיחַ לְפִי תָמוּ. הִיֵּה בְכוֹר רָדְפוּ בְעֵטוֹ וְעֵשָׂה בּו מוֹם הָרִי זֶה שׁוֹחֲטִין עֲלָיו. אָמַר רַב פֶּפְאָ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁבְעֵטוֹ בְּשַׁעַת רְדִיפָה, אֲבָל לְאַחַר רְדִיפָה לֹא פְּשִׁיטָא מַהוּ דְתִימָא צְעָרָה הוּא דְמִדְכַּר קָא מִשְׁמַע לָן. אָמַר רַב יְהוּדָה: מִתָּר לְהַטִּיל מוֹם בְּבָכוֹר קָדָם שִׁצָּא לְאוּרֵי הָעוֹלָם. אָמַר רַבָּא: גְּדִיא בְּאוּדְנָה, אִימְרָא בְּשַׁפּוּתָהּ. אִיכָּא דְאִמְרֵי אִימְרָא נְמִי בְּאוּדְנָה אִימּוֹר דְרַךְ צְדִיעֵי נִפְקָ. אָמַר רַבָּא: אֲכַל וְלֹא מִיחִזִּי פְעִי וּמִיחִזִּי הוּי מוּמָא מָאִי קָא מִשְׁמַע לָן תְּנִינָא הַחִזִּינֵן הַחִזִּינֵן שֶׁנִּפְגְּמוּ וְשֶׁנִּגְמְמוּ הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁנֶּעְקְרוּ מָאִי טַעְמָא לְאוּ מִשׁוּם דְּכִי פְעִי מִחִזִּי. אָמַר רַב פֶּפְאָ: רַבָּא נְמִי טַעְמָא דְמִתְנִיתִין מִפְּרֵשׁ מָאִי טַעְמָא נֶעְקְרוּ הוּי מוּמָא מִשׁוּם דְּכִי פְעִי מִיחִזִּי:

דְּמִרְיוֹ יוֹמָא דְּבִכְיָהּ יוֹמָא דְּצַעְרָא יוֹמָא דְּאִקְרִי מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְכוּכָה וְאֶעֱלֵ דְחָרִיב בְּגוּ מִשְׁכָּנָא וּשְׂצִי וְסָאִיב וְרְבוּנָא דְּמִשְׁכָּנָא אֶזְלָא וְעֵרַק וְאֶתְתְּרַךְ מִגּוּ מוֹתְבָהּ לְגוּ טוּרָא דְּלִבְרָא וּלְגוּ טוּרָא וּמִשְׁכָּנָא שְׂצִי וְאֶתְתְּרַב לְבַתֵּר נַחַת הָהוּא יוֹמָא עֲלָאָה דְּאֶסְתַּלַּק שְׂאֵל עַל מִשְׁכָּנָה וְהָא אֶתְתְּרַב עֲאֵל וְאֶשְׁנַח עַל מְאָרֵי דְּמִשְׁכָּנָא מְטְרוֹנִיתָא רְחִימְתָּא דְּנַפְשָׁהּ וְהָא אֶתְתְּרַכְתָּ וְעֵרַקְתָּ וְכָל בְּנִינָא סְתִיר כְּדִין שְׂאָרֵי לְמִינְעֵי גּוּעָא כְּנֵהִימָא דְּתִרְנַגּוּלָא עַל נוֹקְבָהּ, תְּדָא הוּא דְּכֵתִיב: מְקַרְקֵר קִיר גְּהִימָא כְּתִרְנַגּוּלָא קִיר רְבוּן שְׁלִימָא וְשׁוּעַ אֶל הָהָר עֲבִיד שׁוּעָה וְצוּחַ לְגַבֵּי טוּרָא דְּעֵרַקְתָּ תַּמָּן מְטְרוֹנִיתָא עֲבִיד שׁוּעַ צוּחַ וְקָרִי כְּנֵהִימָה דְּבִכְיָהּ אִיכָּה אִיכָּה רְחִימְתָּא דְּנַפְשָׁאֵי, אִיכָּה שְׁפָנוּגִיתִי שְׁלֵמְתִי, אִיכָּה יַחֲדַתָּא דִּילִי דְּאֶתְיַדַּדְתָּ עִמִּי בִּיהוּדָא, אִיכָּה דְּהוּת נְטִלְתָּ בְּכָל יוֹמָא חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִין אֲתָנּוּ דִּיחֻדָּא וְאֶתְקִרִיאתָ כ"ה עַל דָּא אֶהְיֵי בְּרֵתִי אֲמִי לְאָן אֶזְלַת לְאָן פְּנִית לְמִיחָדְךָ אֲנִן דְּשִׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קְרוּרָא דָּא דְּרַבְנוּנָא לָן יְאוּת לְמַכְבֵּי לָן יְאוּת לְמַסְפַּד לָן יְאוּת לְמַפְתַּח אִיכָּה יִשְׁבְּהּ בְּרֵד:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 155

מספר חסידים סימן קנ"ה

This is the foundation of the fear of God. The basic principle of those who fear God, is that the beginning of [all] wisdom, is the fear of God. When you come to do something, [stop and] think: If another person were to do this, and if he were to ask my advice, what would I tell him? Similarly, the Sages said, “what is held in esteem, of other people” — i.e., what you judge appropriate for others, look to for yourself. “The beginning of wisdom — [is to] acquire wisdom” (Proverbs 4:7). When your son begins his education, obtain for him only a teacher who is wise and God fearing, as it is said, “The fear of the Lord is the beginning of knowledge” (Proverbs 1:7). This is in order to induct him, into fearing God. Furthermore, give Him from every “beginning,” as it is written, “And the first of all the firstfruits of every thing, and every offering of every thing” (Ezekiel 44:33). Similarly, give Him the beginning of the day and of the night, to bless Him for the benefits that He bestows upon you in the daytime and at night. Similarly it says, “When I see Your heavens, the work of Your fingers, the moon and the stars that You have set up” — for He brings on the evening and creates light.

(וְהָ יְסוּד לְמוּד הִירָאָה) יְסוּד יְרֵאֵי אֱלֹקִים תְּחִלַּת חֲכָמָה יְרֵאת ה' בְּשִׁתְּבוּא לְעִשׂוֹת שׁוּם דְּבַר תְּחַשֵּׁב אִם הִיָּה אָדָם אַחַר עוֹשֶׂהוּ אִם הִיָּה שׁוֹאֵל לָךְ יַעֲזָה מָה הִיָּיתָ אֹמֵר לוֹ. וְכֵן אָמְרוּ: וְתַפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם כַּאֲשֶׁר פִּלְלַת לְאַחֲרִים תִּרְאֶה לָךְ. רֵאשִׁית חֲכָמָה קִנְיָה חֲכָמָה בְּשִׁינְיַע בְּנֵךְ לְלַמֵּד אֵל תִּקְנֶה לוֹ אֶלָּא רַב חָכֵם וִירָא שְׁמַיִם, שְׁנַאֲמַר: (משלי א) יְרֵאת ה' רֵאשִׁית דַּעַת. וְהָ כְּדִי לְהַכְנִיסוֹ בִּירְאָת ה' וְעוֹד מִכָּל רֵאשִׁית תִּתֵּן לוֹ כְּדִכְתִּיב: (יחזקאל מד) רֵאשִׁית כָּל בְּבוּרֵי כָל וְכָל תְּרוּמַת כָּל. וְכֵן תִּתֵּן לוֹ רֵאשִׁית הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה לְבָרְכּוֹ בְּמָה שְׁמַהֲנָה לָךְ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְכֵן הוּא אֹמֵר: כִּי אֶרְאֶה שְׁמַיִךְ מַעֲשֶׂה אַעֲבֹדוֹתֶיךָ יָרַח וְכוּכְבָּיִם אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה שְׁהוּא מַעֲרִיב עֲרֵבִים וְיוֹצֵר אוֹר:

Practical Law:

הלכה

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 13

הרמב"ם ה' תפלה פרק יג

(1) The accepted practice among all of the Jewish people is to complete the reading of the Torah in a single year. They begin on the Sabbath after the Festival of Sukkot, with the portion of "In the beginning;" on the second [week], "These are the generations of Noach," on the third, "And the Lord said to Avram." They continue reading in this order until the Torah is completed on the Festival of Sukkot. There are some who complete the Torah in three years, but this is not the prevailing practice. (2) Ezra established that the curses in the Book of Leviticus should be read before Atzeret [Shavuot], and those in Deuteronomy before Rosh Hashanah. The regular practice is that the portion "In the wilderness of Sinai" [Ba-Midbar] is read before Atzeret, "And I implored grace of God" [Va-Etchanan] after the Ninth of Av, "You are standing" [Nitzavim] before Rosh Hashanah, and "Command Aharon" [Tzav] before Passover in a regular [non-leap] year. Therefore, there are Sabbaths in which two portions are read in the morning, such as "If a woman gives birth" [Tazriya] together with "This shall be the law of the leper" [Metzora], "If you walk in My statutes" [Be-Chukotai] together with "In the Mount of Sinai," [Be-Har] and the like, so that they will be completed in the course of the year and so that the aforesaid portions will be read at their proper times.

א המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת מתחילין בשבת שאחר חג הסוכות וקורין בסדר בראשית. בשניה אלה תולדות. בשלישית ויאמר ה' אל אברם וקראין והולכין על הסדר הזה עד שגמורין את התורה בחג הסוכות. ויש מי שמשלים את התורה בשלש שנים ואינו מנהג פשוט: ב עזרא תקן להם לישראל שיהו קורין קלות שבספר ויקרא קדם עצרת ושבמשה תורה קדם ראש השנה. והמנהג הפשוט שיהו קורין במדבר סיני קדם עצרת ואתחנן אחר תשעה באב. אתם נצבים קדם ראש השנה צו את אהרן קדם הפסח בשנה פשוטה, לפיכך יש שבתות שקורין שחרית שני סדרים, כגון אשה כי תזריע וזאת תהיה תורת המצרע. אם בחקותי עם בהר סיני וכיוצא בהן כדי שישלמו בשנה ויקראו אותן הסדרים בעונתן:

DEVARIM FOR THURSDAY NIGHT

דברים ליל ששי

צירוף יהוה

כז ותרנגו באהליכם ותאמרו בשנאת ידוהו כז ואתרעמתון במשכניכון

(27) And you murmured in your tents, and said, Because the Lord hated us, He

RASHI

רש"י

(27) ותרנגו — This is an expression denoting slander. It is similar to (Proverbs 18:8) "The words of a ברגן," i.e., of a slanderer.

(כז) ותרנגו. לשון הרע וכן "דברי נרגן" (משלי יח, ח) אדם המוציא דבה: בשנאת ה' אתנו. והוא היה

Because the Lord hated us — Really, however, He loves you, but you hate Him. A common